

Postanowienie z dnia 10 sierpnia 2007 r.

III UZ 9/07

Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania nie jest uzasadnione, gdy strona powołuje ustawową podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 2 k.p.c. a sąd ocenia, że jej uwzględnienie nie zmieni ustaleń i rozstrzygnięcia w sprawie objętej skargą (art. 410 § 1 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 sierpnia 2007 r. sprawy z odwołania Bogdana R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w R. o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, na skutek zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 1 marca 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawca Bogdan R. wystąpił ze skargą na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. o wznowienie postępowania w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu z 17 maja 2005 r., oddalającym jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w P. z 23 lutego 2004 r., odmawiającej mu takiej renty z powodu braku związku niezdolności do pracy z wypadkiem przy pracy w dniu 14 lipca 1994 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 25 sierpnia 2005 r. oddalił apelację wnioskodawcy od tego wyroku.

W uzasadnieniu skargi wnioskodawca wskazał, że dopiero w ostatnim czasie uzyskał historię choroby z poradni neurologicznej, zawierającą opis badania neurologicznego przeprowadzonego w dniu 16 lipca 1994 r. i stwierdzającego objaw (Laseque'a) typowy dla wypadnięcia dysku (przepukliny jądra miazdzystego). Dowód ten

potwierdza zatem skutek wypadku i wypadkową przyczynę dalszej niezdolności do pracy. Wcześniejsze bowiem jego dolegliwości nie miały związku z przepukliną.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z 1 marca 2007 r. odrzucił skargę na podstawie art. 410 § 1 w związku z art. 403 § 2 k.p.c. Wyszedł z założenia, że znaczenie nowego faktu lub dowodu jako podstawy wznowienia ocenia się w zależności od ich wpływu na uprzednie prawomocne rozstrzygnięcie. Stwierdził, że opis w historii choroby badania neurologicznego wnioskodawcy z 16 lipca 1994 r. nie ma takiego znaczenia. Wprawdzie w poprzednim postępowaniu biegły neurolog nie odnosił się bezpośrednio do takiego opisu, jednakże dysponował zaświadczeniem o stanie zdrowia wnioskodawcy wystawionym przez lekarza neurologa Adama K., który wówczas (16 lipca 1994 r.) go badał i nadal leczył. Zaświadczeniem lekarza leczącego posiłkował się biegły, który wydał opinię w zakończonej sprawie, stąd opis badania neurologicznego z 16 lipca 1994 r. w historii choroby nie podważa ustaleń obu Sądów w poprzednim postępowaniu i stwierdzenia, że w wyniku wypadku przy pracy z 14 lipca 1994 r. nie doszło u skarżącego do powstania przepukliny jądra miażdżystego. Podniesione zatem w skardze okoliczności faktyczne nie stanowią nowości według art. 403 § 2 k.p.c. i ich ujawnienie pozostaje bez wpływu na decyzję organu rentowego z 23 lutego 2004 r. oraz prawomocny wyrok.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c., przez odrzucenie skargi w wyniku przyjęcia, że dowód z zapisu badania neurologicznego z 16 lipca 1994 r. nie zawiera wskazania okoliczności, o których mowa w tym przepisie, w sytuacji gdy w poprzednim postępowaniu była ona nieujawniona i nieznaną stronom. Na tej podstawie wniósł o uchylenie postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie jest wadliwe ze względu na sposób rozstrzygnięcia. Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania (podobnie jak pozwu albo innego środka zaskarżenia) w polskiej procedurze cywilnej jest formą zakończenia sprawy bez wkraczania w jej merytoryczną ocenę. Powołany jako podstawa przyjętego orzeczenia art. 410 § 1 k.p.c. wyraźnie określa warunki odrzucenia skargi o wznowienie postępowania. Zgodnie z nim sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane-go terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Skarga o wznowienie postępowania oparta zatem na ustawowej podstawie nie podlega odrzu-

ceniu. Niekonsekwencja tymczasem Sądu Apelacyjnego polega na tym, że odrzucił skargę, a rozstrzygnięcie oparł na merytorycznej ocenie podanej podstawy wznowienia. Nie stwierdzono przy tym, że wskazywany dowód nie stanowi podstawy restytucyjnej skargi według art. 403 § 2 k.p.c. Przeciwnie przyjęto takie założenie (wydaje się, że nawet co do terminu dowiedzenia się o podstawie wznowienia) i dokonano badania podstawy, które odpowiada już ocenie zasadności skargi. Nie można przecież inaczej ocenić ważenia przez Sąd istotności wskazywanego dowodu w odniesieniu do materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie objętej skargą. Sąd wszedł więc w ocenę materiału dowodowego i ostatecznie przyjął, że nowy dowód (opis historii choroby z 16 lipca 1994 r.) nie podważa ustaleń w poprzedniej sprawie.

Hipoteza art. 410 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w części dotyczącej nieoparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia jako przesłance jej odrzucenia nie jest tożsama z merytoryczną weryfikacją restytucyjnej podstawy skargi z art. 403 § 2 k.p.c. Odrzucenie skargi na posiedzeniu niejawnym stanowi tylko orzeczenie formalne i stąd nie może dotyczyć badania czy wykryta okoliczność faktyczna lub środek dowodowy mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Jeżeli więc strona wskazuje taką podstawę, to podlega ona ocenie merytorycznej. Przyjęcie skargi do rozpoznania - a więc jej nieodrzućenie, co też może nastąpić w dalszym postępowaniu - nie zależy od stwierdzenia, że nowy dowód ma moc zmiany ustaleń i rozstrzygnięcia w poprzedniej sprawie, ale że istniał przed jej zakończeniem i strona nie mogła go wcześniej powołać. Odrzucenie skargi mogłoby więc nastąpić, gdyby nie była ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Każdorazowo konieczne jest więc odrębne kwalifikowanie podawanej przyczyny jako podstawy skargi o wznowienie od oceny jej znaczenia dla ewentualnej zmiany orzeczenia objętego skargą. Od tego zależy sposób rozstrzygnięcia o skardze. Odrzucenie skargi dotyczy ściśle określonych przypadków z art. 410 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. i w tej sprawie byłoby uprawnione w przypadku nieoparcia jej na ustawowej podstawie wznowienia.

W orzecznictwie, w tym również po zmianie art. 410 k.p.c. i skreśleniu art. 411 k.p.c., dostrzega się nurt, który przy wstępnym badaniu dozwala oceniać zasadność podanej podstawy wznowienia i przy jej braku orzec o odrzuceniu skargi. Na takiej myśli zdaje się opierać stanowisko przyjęte w zaskarżonym postanowieniu. Nie jest to właściwe, gdyż po stwierdzeniu oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia Sąd winien rozpoznać ją merytorycznie i wówczas orzeczenie o odrzuceniu skargi nie jest do tego adekwatne.

Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania w trybie art. 410 § 1 k.p.c. może nastąpić tylko wtedy, gdy skarga nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, nie zaś gdy podstawa ta nie jest merytorycznie uzasadniona (postanowienie z 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000 nr 6, poz. 254).

Oparcie zatem skargi na ustawowej podstawie nie pozwala na jej odrzucenie. Również odrzucenie skargi o wznowienie postępowanie nie jest uprawnione, gdy sąd przyjmuje, że znaczenie podanej w niej restytucyjnej podstawy wznowienia nie uzasadni zmiany ustaleń i orzeczenia objętego skargą (art. 403 § 2 w związku z art. 410 § 1 k.p.c.).

Właściwa metodyka rozpoznania skargi wymaga też odpowiedniego posiedzenia (art. 148 k.p.c.). Na posiedzeniu niejawnym można skargę odrzucić z braku przesłanek wymienionych w art. 410 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. W zakresie badania podstaw wznowienia na posiedzeniu niejawnym mieści się stwierdzenie, czy skarżący wskazuje postawę wznowienia i czy odpowiada ona jednej z podanych w Kodeksie postępowania cywilnego przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, nie zaś, czy podstawa ta rzeczywiście istnieje (postanowienie SN z 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNAPiUS 1999 nr 9, poz. 308; zob. także postanowienia z 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNAPiUS 1997 nr 11, poz. 196 i z 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNAPiUS 2001 nr 15, poz. 487).

Dla oceny zasadności podstawy skargi winna więc zostać wyznaczona rozprawa, gdyż rozpoznanie jej bez zapewnienia stronie możliwości wzięcia w niej udziału można łączyć z nieważnością postępowania z tej przyczyny (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Z tych motywów uchylono zaskarżone postanowienie na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 w związku z art. 398¹⁵ k.p.c.

=====